

ప్రణయ కలిహం

‘మునిమాణిక్యం’

ప్రణయ కలహం

రచన :

మునిమాణిక్యం నరసింహారావు

కవి తా పబ్లికేషన్స్

విజయవాడ - 2.

కవితా ప్రచురణ నెం 6

ద్వితీయ ముద్రణ

డిశంబరు 1959

సర్వస్వామ్యములు గ్రంథకర్తవి

వెల : 0-75

సంపాదకులు :

నెప్పల్లి త్రివిక్రమరావు

ప్రణయ కలహం

భార్య భర్తలకు మధ్య పోట్లాట వస్తే దానిని ప్రణయ కలహం అంటారు. ప్రణయం కలహోట పుట్టిన కలహం కాబట్టి దానిని ప్రణయ కలహం అని అనుకొంటారు కాని నిజానికి అది ప్రణయ కలహం కాదు. అది పోట్లాట. అట్లాంటి పోట్లాటకు శాస్త్రీయ గౌరవం లేదు.

ప్రణయ కలహం అనేది నిజానికి ఒక కలహం కాదు. అది ఒక వ్రతం. ప్రణయ కలహం జరుపవలెనూ అంటే, ఓ సత్యనారాయణ వ్రతం చేసినంత చేయాలె. ఈసంగతి చాలా మందికి తెలియక ఏ పోట్లాట వచ్చినా ప్రణయ కలహమే అనుకొని తృప్తిపడుతున్నారు. శాస్త్రాలు చదువకపోవడము వలన వచ్చిన ప్రమాద మిది. అందుకనే నేను నిజమైన ప్రణయ కలహ స్వరూపాన్ని చిత్రించి చూపాలని పూనుకొన్నాను.

మామూలు పోట్లాటలు అవంతట అవి వస్తవి. ఏదో మాట పట్టింపుమీదనో అభిప్రాయ భేదంవల్లనో, భార్య భర్తలు మాటా మాటా అనుకొంటే అది పోట్లాట అయింది.

ప్రణయ కలహం అటువంటిది కాదు. నాయకుడు ప్రొద్దున్నే లేచి ఇవ్వాలి ప్రణయ కలహం పట్టాలి అనుకొని దానికై బోలెడు ప్రయత్నం చేసి రాత్రికి ప్రణయకలహం జరుపవలె. నాటు కలహాల మార్గం వేరు. ప్రొద్దున్నే లేచి

ఇవ్వాళ మా ఆవిడతో పోట్లాడాలె అని ఎవరూ అనుకోరు. అల్లాగ ముందుగా అనుకోకుండా, దానికోసం ప్రయత్నము చేయకుండా వచ్చిన పోట్లాటకు ప్రణయకలహానికి ఉన్న గౌరవమూ ప్రతిష్ఠా లేవు.

పోట్లాటలు అనుకోకుండా వస్తవి. ప్రణయ కలహాలు చిట్టి బొట్టు నోము పట్టిపట్టుగా పడతారు. పోట్లాటలు ఎట్లా నడుస్తవో ఎవరు చెప్పలేరు. వాటి నడకకు ఒక నిర్ణీత మార్గము లేదు. ఇట్లా నడువవలె, ఇట్లా జరుగకూడదు అని విధి నిషేధాలు ఏమీలేవు. ప్రణయ కలహానికి ఈ లక్షణాలన్నీ ఉన్నవి.

ప్రణయ కలహము నడిచే విధానము ఒకటున్నది. కొన్ని నియమాలను, శాస్త్రీయ మర్యాదలను అనుసరించి నడిచేది ప్రణయ కలహం. ఆ మర్యాదలకు భిన్నంగా నడిచిందా అది అశాస్త్రీయమై గౌరవాన్ని కోల్పోయి నది అవుతుంది. కాబట్టి ప్రణయ కలహం అనేది ఒక వ్రతం లాంటిది అనీ, దానికి ఒక విధానం ఉందని, జ్ఞాపకం ఉంచు కొనవలయును.

ప్రణయ కలహం పట్టాలని అనుకొంటే ఎవ్వరితో పట్టాలె అన్నది మొదటి ప్రశ్న. మనలను ప్రేమించే స్త్రీ ఎవరైనా ఒకరై ఉంటే ఆవిడతో ప్రణయ కలహం జరుపవచ్చు. ప్రియురాలు అంటూ ఒకటై ఉంటే ఆమెతో మాంచి ఒకటోరకం ప్రణయకలహం జరుపవచ్చు. కాని ఈ రోజులలో ప్రియురాలును సంపాదించు కొనడము అంత సులువైన పని కాదు.

మాలో కొంతమంది. కృష్ణశాస్త్రి అటువంటి వాళ్ళు ఓ చిన్న ప్రియురాలును సృష్టించుకొని ఆవిడతో ప్రణయ కలహం పట్టినట్టు వ్రాసుకొని, సరదా తీర్చుకొన్నారు.

కాని నిజం సంగతి ఏమిటీ అంటే ఆయనకు ప్రియురాలూ లేదూ నా తలకాయ లేదు. అసలు ఆమాట ఆయన స్నేహితులమైన మేము ఎవ్వరమూ నమ్మలేదు. పోనీ ఏదో ఈవిధంగా సరదా తీర్చుకొంటున్నాడంటే అనుకొని నవ్వి ఊరుకొన్నాము.

ఓ సారి వాళ్ళ అమ్మ అడిగింది కూడా. “ఏమిటా నాయనా ఇదేం గొడవ! నీవు ప్రియురాలా ప్రియురాలా అని పద్యాలు వ్రాస్తావు! నీకు ప్రియురాలు ఏమిటా బాబూ?” అని.

కృష్ణశాస్త్రి ముసి ముసినవ్వులు నవ్వుకుంటూ, వాళ్ళ అమ్మ దగ్గరకు వెళ్ళి “బట్టిదేనే అమ్మా అలాగ తమాషాకు వ్రాస్తున్నాను” అన్నాడు.

“అంతేలే నాయనా, కాకపోతే నిజం అని ఎవరు అనుకున్నారులే! ఇక అటువంటివి వ్రాయకు. అంతగా నీకు ఏమైన వ్రాయాలని బుద్ధి పుటితే కోడలు మీదే వ్రాయ” అన్నది ఆ ముసలమ్మ గారు.

ఇక మా వేదుల కూడా మొదట్లో ఏదో కాస్త పిచ్చి పిచ్చిగా ఉండి ప్రియురాలు ప్రియురాలు అనడం సాగించే సరికి ఆయన భార్య “మీకు ప్రియురాలు ఏమిటండీ, నా బొంద! ఎవరైనా వింటే నవ్వుతారు. ఎవరో వ్రాశారు అంటే అది వేరే సంగతి. మన అందానికి తోడు ప్రియురాలు

కూడాను టండ్లీ” అని గట్టిగా మందలించే సరికి, ఇక ఆ రోజు నుంచి ప్రియురాలి సంగతి ఎత్తకుండానే ఏవో పద్యాలు వ్రాసుకుంటున్నాడు పాపం.

నిజమే మరి. కృష్ణశాస్త్రికి ప్రియురాలు ఉన్నదంటే ఎవరైనా నమ్మితే నమ్మవచ్చు. మనిషి అందంగా ఉంటాడు. అందంగా కనపడడానికి కూడా అనేక విధాలుగా ప్రయత్నిస్తాడు.

వేదుల అంద చందాల విషయమై యాధార్థ్యం మీ మనస్సుకు గోచరించడానికి ఒక వృత్తాంతము చెబుతాను.

వేదులనూ, నన్నూ చూస్తే, పెద్ద వాళ్ళు మాట అటుంచి పసిపిల్ల లటువంటి వాళ్ళు కెప్పున కేకేసి తల్లి వెనకాలకు పరుగెత్తుకొని వెళ్ళుతూ ఉంటారు. మా ఇద్దరిలో ఎవ్వరిని చూచినా ఇది జరుగుతుంది. ఇక మేము ఇద్దరం కలిసి ఒకేసారి ఎవరింటికైనా వెళ్ళి పిల్లలకంట బడ్డామా ఓరి బాబో, ఆ పిల్లలందరూ ఒక్కసారి పెద్దగా ఏడ్చి నానాగోల చేస్తారు. అటువంటి స్థితిలో ఏ సౌందర్యవతి మా ముఖం చూస్తుంది నిజానికి !

నే నొకసారి వాళ్ళింటికి వెళ్ళాను. వేదుల ఇంట్లో లేడు. ఆమెగారు ఎక్కడో దొడ్లో ఉన్నది. ఏడ్వడం వయస్సు గల పసిపిల్ల ఒకతె నా కెదురుగా వచ్చింది. ఆ బిడ్డను నేను చటుక్కున ఎత్తుకున్నాను.

ఎవరినైనా అల్లాగ ఎత్తుకొన్నప్పుడు ఆపిల్ల నా ముఖం చూచి కెప్పున కేకేసి ఏడ్వవలసిందేగా ! వేదుల కూతురు ఏడ్వలేదు సరిగదా, బిక్కముఖం అయినా పెట్టక నవ్వుతూ

తన చిట్టి చేతులతో నా మీసాలు అపే సర్ది కేరింతలు పెట్టింది. నేను బ్రహ్మానంద భరితుణ్ణి అయినాను. ఆ పిల్లను దీవించాను. ఈ బిడ్డ ఒక్కతే నా హృదయ గత మార్దవాన్ని గ్రహించింది అనుకొన్నాను.

కాని ఈ పిల్ల అందరివలె భయపడక పోవడానికి కారణము ఏమిటా అన్న సందేహము నన్ను బాధించగా, అక్కడే నిలువబడి ఈ దృశ్యాన్ని అంతా చూస్తున్న వేదల భార్యను అడిగినాను. ఏమమ్మా, నన్ను జూస్తే సాధారణంగా ఏ పిల్ల అయినా భయపడుతుంది. ఈ బిడ్డ ఏమీ భయపడటం లేదు, - చాలా ధైర్యం గలదా ఏమిటమ్మా? అని.

“ధైర్యం కాదు ఏమీ గాదు. వట్టి పిరికి పిల్ల. పిల్లిని జూచి ఏడుస్తుంది.”

“అయితే ఈ కొత్త ముఖం చూచి ఏ మాత్రమూ భయ పడలేదేమమ్మా?” అన్నాను.

ఆ అది వాళ్ళ నాన్నగారి ముద్దబిడ్డ. ఆయన ఎప్పుడూ దాన్ని ఎత్తుకుంటూ ఉంటారు. అందుకని వాళ్ల నాన్న ముఖం చూడడము దానికి బాగా అలవాటు అయింది. అందు చేతనే మీ ముఖం దానికి కొత్తగా లేదు.” అని ఆమెగారు పక పకా నవ్వింది.

ఇదంతా ఎందుకు చెప్పానంటే మా బోటి మహాకవులకే ప్రియురాండ్రను సంపాదించడము కుదరలేదు. మీకేం పడుతుంది. ఆ విషయం తల పెట్టవద్దు బాబూ అని చెప్ప దానికి.

వేశ్యతో పరిచయం ఏర్పరచుకొని దానిచేత ప్రణయ కలహం సృష్టించవచ్చు. కాని అది డబ్బు లాగేస్తుంది. డబ్బు బాగా ఉన్నవాళ్లూ, జమీందారులూ, ఆ పని చెయ్యవచ్చు.

పోతే, పనిచేసేది ఒకతె ఉంది. పోనీ, దానిని పిలిచి, ప్రణయ కలహం పట్టవే అంటే పడుతుందేమో అని అనుకో వడము వట్టి భ్రమ. “అదేటండి బాబు, నాను పట్టలేనండి మీరు పట్టండి బాబయ్యా, నాను సాయం ఉంతాను” అంటుంది. కామశాస్త్రం చదివిన వేశ్య పట్టమంటే శాస్త్రోక్తమైన ప్రణయ కలహం పడుతుంది కాని పాపం దీనికేం తెలుసు ! వేశ్యను వద్దనుకొంటిమి, పనిచేసేది పనికిరాదను కొంటిమి, ఇక ఏమిటి మార్గము ? ఆలోచిద్దాము.

దేనికైనా మన పూర్వులు చేసిన పని మనకు ఆదర్శంగా ఉంటుంది. ఈ ప్రణయ కలహా విషయమూ అంతే.

క్రితం ప్రకరణములో మనము ప్రణయ కలహం ఎవరితో పట్టాలె అని అనుకొని కొన్ని విషయాలు ఆలోచించినాము. ఎవరితో పట్టవలెనో తేలలేదు.

ఈ విషయం తేల్చుకోవాలంటే మన పూర్వులు ఎవరు ఎవరితో పట్టారూ, ఎట్లా పట్టారూ, అన్న విషయం తెలుసుకొని, ఆవిధంగా ఆచరించడమన్నది ఒకటే సరియైన మార్గము.

అలసాని పెద్దన్న శుద్ధ ఛాందసుడులాగ కనపడుతున్నాడు. ఆయన తన భార్యచేత ప్రణయ కలహాలు ఏమీ పట్టించి ఉండడు. శ్రీనాథుడు డబ్బు బాగా సంపాదించి వేశ్యలతో ఈ ముస్కడక్రీడ జరిపి ఉంటాడు.

కాని ఈ మహాకవులంతా తాము ఆ క్రీడను ఎట్లా జరిపిందీ వ్రాయక తాము సృష్టించిన నాయికల ద్వారా మనకు ఆ విధానము అంతా తెలియజేసినారు.

కాబట్టి ప్రణయ కలహం ఎట్లా పట్టాలా అని ప్రశ్న వచ్చినపుడు, ఆ నాయికలు అందరూ ఎట్లా పట్టినారో మనమూ అట్లాగే మన నాయికలచేత పట్టించవలెనూ అన్న సమాధానం రానేవస్తుంది.

ఈ నాయికలలో స్వీయ, పరకీయ అని రెండు రకాలుగా ఉన్నారు. దానీది మరెవరైన ప్రేమింపబడిన స్త్రీ సామాన్య నాయికలుగా పనికివస్తారు. కాని కొన్ని కారణాల వల్ల మనము సామాన్యను తీసుకోవద్దు అనుకొన్నాము.

కాబట్టి, ఏతా వాతా ప్రణయ కలహం పట్టించటము అంటూ వస్తే, ఇంటావిడ చేతనే పట్టించడము అన్ని విధాల మంచిది అని తోస్తున్నది.

ఈ స్వీయ చేత ప్రణయకలహము పట్టించే విషయములో గల సాధక బాధకాలను గురించి ఆలోచిద్దాము.

ముందు స్వానుభవమే చెపుతాను. ఒకసారి నాకు కూడా మా ఆవిడచేత ప్రణయకలహం పట్టిద్దామని బుద్ధిపుట్టి “ఏం కాంతం ప్రణయకలహం పడతావా?” అన్నాను.

ఆవిడకు ఏమో తెలియలేదో ఏమి కర్కషా తెల్ల పోయి ఒకక్షణం అల్లాగే నిలబడి చివరకు “నా బొంద ప్రణయ కలహం పట్టడము ఏమిటండీ? నేను పట్టను” అన్నది ఈసడింపుగా.

“ఒక్కసారి పడుదూ నీకు పుణ్యం ఉంటుంది” అని కాస్త బతిమిలాడుతున్నట్లు మాట్లాడినాను.

“నేను పట్టనూ అంటే పట్టను” అన్నది.

“చాలా సరదాగా ఉంటుంది. ఒకసారి పడుదూ” అని మళ్ళీ బతిమిలాడితే ఆమెగారు కాస్త మెత్తపడి, “అయ్యో నన్ను తగలెయ్యి అది ఎట్లా పట్టాలో నాకు తెలియండే, నన్నేమి పట్టామంటారండీ!” అని విసుక్కున్నది.

మీ అమ్మా, అత్తయ్య వాళ్లు పడుతుంటే నీ వెప్పడూ చూడలేదా ఏమిటి?" అని అడిగినాను కోపంగా.

ఆమె కళ్లు పెద్దవిచేసి కోపంగాచూచి, "ఛాలు చాల్లెండి ఇటువంటి మాటలు అంటే నేను ఊరుకోను. మీ చెల్లెళ్లు వాళ్లు పడతారేమో ఇటువంటివి! మా అమ్మకేం కర్కం అండి! సండంటి ముత్తయిదువ్వును పట్టుకొని అల్లాగ అంటిరా అంటే కళ్లు పోతవి సుమండీ!" అన్నది.

అంతటితో ఆ విషయము వదిలేశాను. ఎందుకంటే అల్లాగ మాట్లాడుతూ ఉన్న మనిషితో ప్రణయ కలహము జరుగడము అసంభవము. మెల్లి మెల్లిగా ఆమెను అనుకూల వతిగా దిద్దుకొని క్రమంగా, ఈ ప్రణయ కలహ విధానం ఆమెకు బోధపరచి అప్పుడు పట్టమంటే పడుతుందేమో కాని ఇప్పుడు ఏమీ తెలియని అమాయకురాలిని పట్టమంటే ఏం పడుతుంది పాపం అనిపించింది.

ఇప్పుడు ఒక విషయం స్పష్టంగా తేలిపోయింది. స్త్రీయై అయినా కామశాస్త్రం బాగా చదివిన మనిషి అయితేనే ఈ కామక్రీడా శాస్త్రీయసద్ధతిని జరుపగలదు గాని అజ్ఞానురాలు ఈ విలాసక్రీడ జరుపలేదు.

కామశాస్త్రం చదివితే ఏయే విషయాలు తెలుస్తవి? ఎటువంటి అర్హతలు గల మనిషి, ఏ వయస్సులో ఉన్న మనిషి ప్రణయ కలహం జరుపడానికి పనికివస్తుందన్న విషయం విచారిద్దాము.

ఈ స్రణయ కలహల గోల కావ్యాలలో విషయం గదా మనకెందుకూ అని ఒక ప్రశ్న రావచ్చు. దానికి సమాధానం చెబుతున్నాడు ఈ శాస్త్రకారుడు :

కావ్యానికి కుటుంబానికి చాలా విషయాలలో సామ్యం ఉన్నది. మొదటి విషయం కావ్యానికి గృహానికి కూడా కాంతా సన్నిధానం ఒకటి ఉండాలె.

కావ్యానికి ఇంట్లో ఉంటూఉండే కాంతకి చాలా పోలికలు ఉన్నవి. కావ్యానికి శరీరం ఉన్నది. శబ్దార్థములు కావ్యానికి శరీరము. కాంతకూ శరీరము ఉన్నది. కామినికికూడా కావ్యానికి వలెనే అలంకారాలు ఉండాలె. కావ్యానికి పాకము అంటూ ఉంటుంది. మధురమైన పాకంలో పడ్డ కావ్యాన్ని అంతా మెచ్చుకొంటారు. తియ్యని పాకం చేయగల కాంతనూ అంతా మెచ్చుకొంటారు.

కావ్యానికి కామినికి కమనీయత్వం ఉండవలెను కదా !

ఈ రెండు విషయాలలో కూడ రమణీయమైన శయ్య అవసరము. ఉభయత్రా శయ్యలో విశ్రాంతి ఉన్నది.

కావ్యము కాంతా సమ్మితంగా ఉండవలె. కావురంలో వ్యవహారం కూడా కాంతా సమ్మితంగా ఉండకపోతే పోట్లాటలతో గృహస్థ జీవితము కంటకావృతం అవుతుంది.

కాబట్టి కావ్యం వేరు కాపురం వేరు, అని అనుకోవద్దు. కావ్యములో జరిగే విషయములన్నీ కాపురంలో జరగడానికి వీలు ఉన్నదని గ్రహించవలసి యున్నది.

పోతే కావ్యాలలో ఉండే కథానాయికలు ఎనిమిది రకాలుగా ఉన్నారు కదా. మన ఇళ్ళలో ఉండే కథానాయికలు అన్నిరకాలు ఏదీ అని అడుగవచ్చును. దీనికి సమాధానం చెప్పకపోతే, కాపురానికి కావ్యానికి ఉన్న పోలిక అన్ని విధాలా కుదరకుండా పోతుంది.

ఈ ఎనిమిది రకాల నాయికలు పుట్టుకలోనే ఆ రకం మనుష్యులుగా పుట్టుకు వచ్చినవాళ్ళు కాదు. నాయికయొక్క అవస్థను బట్టి ఆలాగ విభాగం చేసినారు ఒకే అమ్మాయి ఒక్కొక్క స్థితిలో ఒక్కొక్క రకం నాయికగా తయారై కూర్చుంటుంది.

మా కాంతం సంగతి చెబుతాను. ఒక్కొక్క సన్నివేశంలో ఒక్కొక్క రకం నాయికగా అగుపిస్తుంది ఆవిడ! నేను వేశకు ఇంటికి రాకపోతే ఆరోజున ఆమె తహ తహను పొంది విరహోత్కంఠిత అయ్యేది, నేను ఆమెతో పోట్లాడి ఇంట్లోనుంచి వెళ్ళిపోయిన రోజున ఆమె కలహంతరిత. నేను గ్రామాంతరము వెళ్లిన రోజున ఆమె పోషిత భర్తృక. నేను దొడ్లో మంచంపైన పడుకొని ఉండగా నా కోసం వెతుక్కుంటూ వచ్చినపుడు ఆమె జ్యోత్స్నాభిసారిక. నేను వస్తానని నాకోసం వేచియున్నపుడు ఆమె వాసక సజ్జిక. ఇట్లే ఆవిడ ఒక్కొక్క అవస్థలో ఒక్కొక్క రకము నాయికగా ఉండేది. కాబట్టి ప్రబంధ నాయికలు ఆకాశం మీది నుంచి

ఏమీ ఊడిపడలేదు. వాళ్లు మన వాళ్లలాంటి వారే. అంటే మన ఆడవాళ్లు కూడా ప్రబంధ నాయికల వంటివారే. అయినప్పటికీ ప్రబంధ నాయికలే ప్రణయ కలహం పట్టవలె. మన వాళ్ళు పట్టకూడదు అంటే నేను బిస్పకోను.

ఇంతకూ నేను ఈ ప్రకరణంలో ఏమి చెప్పినానంటే మనవాళ్లు కూడా ప్రణయ కలహం జరుపడానికి ఎట్టి ఆక్షేపణ లేదూ అని మాత్రమే.

—: 0 :—

ప్రబంధ నాయికల వలెనే మన వాళ్ళచేత కూడా ప్రణయ కలహం జరిపించవచ్చునని ఇంతవరకు తేల్చినాము. అంటే మన కాపురాల్లో ఉండేవాళ్ళు స్వీయలు అన్నమాట.

అయితే పెళ్ళి చేసుకొని కాపురం చేస్తున్న ప్రతి ఆడదీ ప్రణయ కలహం పడతానంటూ కూర్చుంటే వీల్లేదు. అసలు స్వీయ అంటేనే ఎన్నో సుగుణాలు కలదై ఉండాలి. లజ్జా సామాగ్రియు పాతివ్రత్యమును కలిగి కోమలత్వమూ కనుసీయత్వమూ కలది స్వీయ అన్నాడు.

స్వీయ అనబడే స్త్రీ అమృతమువలె పరిశుద్ధమగుగుణమునూ, చంద్రకళవలె స్వచ్ఛమైన భావమునూ శివ గోత్ర భూతియు శుభ వంశ క్రమమునూ కలిగి వుండవలెను అన్నాడు.

ప్రణయ కలహమనే మన్మథ క్రీడ జరుపటానికి స్వీయ స్వాధీన పతిక అయి యుండవలెను అన్నది రెండవ విషయంగా గ్రహించవలసి ఉన్నది.

స్వాధీన పతిక అంటే ఎవరూ అని ప్రశ్న. స్వాధీన పతిక లక్షణాలు చెబుతూ ప్రతాపరుద్రీయము అనే అంకూర గ్రంథంలో ఇట్లాగ అన్నాడు: ప్రియునిచే నిత్యమూ ఉపలాలిత అయిన యువతి స్వాధీన పతిక అవుతుంది అని.

అదేమంత మహాభాగ్యం కాదు. నీవు నీ భార్యను నిమిషంలోకి స్వాధీన పతికగా దిద్దుకోవడానికి వీలు వున్నది.

స్వాధీన పతిక నిత్యమూ ఒకసారి ఉపలాలిత కావాలె. ఒక సారి ఏమికర్మం, ఆమెను రోజుకు మూడు సార్లు ముద్దెట్టుకొని ఇరవైసార్లు బతిమిలాడితివా, ఇక ఆమె మొనటి శ్రేణికి చెందిన స్వాధీన పతిక అయి కూర్చుంటుంది.

సరపురుషుని కన్నెత్తి చూడక పోవడము స్వాధీన పతికకు నుండవలసిన రెండవ లక్షణము. ఈ లక్షణము మన వాళ్ళందరికి బాగానే పట్టింది. మనము ఇంట్లో లేనపుడు ఎవరైనావచ్చి పిలిస్తే, మనవాళ్ళు చస్తేపలకరు. మొహం అయినా చూపరు. ఆ వచ్చిన వాడు అరచి అరచి ఇంట్లో ఎవ్వరూ లేరు కామోలు ననుకొని వెళ్ళి పోవలసిందేగా! కాబట్టి మనవాళ్ళు మాంచి సత్వితలు.

ఇటువంటి స్వాధీన పతికలు ప్రణయ కలహం పట్టటానికి అర్హత కలిగి యున్నారు. ఇంతవరకు బాగానే వున్నది.

అయితే ప్రణయ కలహం పట్టడానికి ఈ రెండూ కాక మరొక లక్షణం కూడా కావాలట.

ఏమిటీ అంటే, కావాలన్నపుడు మిక్కిలి స్వల్పమైన కారణము ఆధారంగా చేసుకొని, భర్త మీద అలిగి కోసం తెచ్చుకొనే శక్తి గలిగి ఉండవలెనూ అన్నాడు శాస్త్ర కారుడు. ఈ విషయంలో మన వాళ్ళు ప్రబంధ స్త్రీల కంటే ఎక్కువ అర్హతనే సంపాదించినారు. వాళ్ళ అలగటానికి, భర్త పైని కోపించడానికి ఏదో చిన్నదైన కారణం అంటూ ఒకటి ఉండాలె. ఎంత చిన్న విషయాని కలిగితే అంత ప్రేమ గలది అవుతుంది భార్య - జమదగ్ని శర్మ. మనవాళ్ళకు అదీ అక్కర

లేదు. ఏ కారణము అక్కరలేకుండానే ముక్కు మాతీ ముడుచుకొని అలిగి కూర్చోగలరు.

నాలుగోది ప్రౌఢస్త్రీ మాత్రమే ప్రణయకలహం పట్టటానికి అర్హతను కలిగియున్నది అన్నాడు.

ప్రౌఢ అంటే ఎవ్వరూ, ఏలక్షణములు గలది ప్రౌఢ ? అన్న విషయానికి వచ్చే శాము.

సంపూర్ణమైన యౌవనము గలదై, విశాలములైన నేత్రములూ, వంకర తిరిగియున్న కను బొమ్మలూ సన్నని నడుము, పెద్దవైన పిరుదులు, మందమైన నడక కలిగిన స్త్రీ ప్రౌఢ. ఇందులో ఏవి తక్కువ మనవాళ్ళకు !

పోతే మళ్ళీ ఈ ప్రౌఢ నాయకలలో ధీర, అధీర, ధీరా ధీర అనే భేదాలున్నవి. వీరందరికీ ధీరత్వము సామాన్య లక్షణము. ఏ విషయమున ధీరత్వము అంటే మాన విషయమున. మానము అంటే కోపము. అంటే ధీర అయినా అధీర అయినా ధీరాధీర అయినా, ఎవడైనా సరే, భర్త కోపించే విషయములో ఒకటే !

వీరందరూ భర్తను ఎత్తిపాడుపు మాటలతో పరిహసించి కన్నీటితో పరుష వాక్యములాడి కోపమును ప్రదర్శిస్తారు.

ఇంతకూ ఏమంటాడంటే శాస్త్రకారుడు, భర్తపై కోపం చూపడము తెలిసి వుండాలె అంటాడు. అంతేగా ! మన ఇల్లాళ్ళకు ఆ విషయం ప్రబంధ స్త్రీల కంటే ఎక్కువగానే తెలుసునయ్యా, ప్రణయ కలహం జరుపటానికి

మావాళ్ళకు అర్హత లేదని నీవు ఎట్లా అనగలవు అని అంటాను నేను.

ప్రబంధ నాయకల కంటే పీళ్ళకు ఈ విషయం ఎక్కువగా తెలుసునని ఎందుకు అన్నానో చెబుతాను. భర్త అపరాధం చేసినపుడు నాయక అలిగి కన్నీరు కార్చవలెనూ అన్నాడు శాస్త్రకారుడు. మనవాళ్ళు, భర్త ఏ అపరాధమూ చెయ్యకపోయినా అలుగనూ గలరూ, ఏడ్వనూగలరు. రెండో సంగతి. భర్త మరొక స్త్రీతో సాంగత్యము చేశాడని తెలిస్తేనే ప్రబంధ నాయక ఏడ్చేది. మరెందుకూ ఏడ్చేది కాదు. మనవాళ్ళు దేనికీబడితే దానికే ఏడుస్తారు. ! మాకాంతం మట్టుకు మాకాంతం, ఏడ్వడానికి కారణాలు పది పదిహేను కారణాలుదాకా పెంచింది.

మొగుణ్ణి ఎత్తిపొడుపు మాటలు అనగలిగి ఉంటేగాని ప్రణయ కలహం జరుపడానికి పూర్తి అర్హత రాదు. ఈ విషయంలో కూడా మనవాళ్ళు ఏమీ తక్కువ తినలేదు.

రాత్రి పరకాంతతో కాలం గడిపి వచ్చిన భర్తతో ఒక నాయక, “ఏమయ్యా నీ మొగాన చెమట పోసింది. తోటలో విహరించి అలసిపోయినావా?” అని మృదువుగా సోత్పాసముగా తన కోపాన్ని ప్రకటించి చేసిందట.

మనవాళ్ళయితే, అల్లాగ మెత్త మెత్తగా మాట్లాడరు. తల వాచేటట్లు చీవాట్లు వేస్తారు. అరగంటపైస సాధించక మారరు. “ఇల్లు కనపడ్డదండీ ! ఇంటి దగ్గర పెళ్లాం ఉన్న సంగతి తమకు జ్ఞాపకం వచ్చిందీ ! నేను ఏ నుయ్యో గొయ్యో చూచుకొన్నదాకా మీరింతే” అంటుంది. అంతటితో ఊరు

కుంటే అదృష్టవంతులమే. ఇంకా ఘాటు అయిన మాటలు అలుంది. కూడు పెట్టెదు ! పక్క వెయ్యదు ! నానా హింసా పెడుతుంది !

కాబట్టి నేను చెప్పదల్చుకొనిన విషయము ఏమిటీ అంటే, మొగుణ్ణి ఏడ్పించే విషయంలో మనవాళ్ళకే ఎక్కువ అర్హత ఉన్నది అని.

ఇంత వరకూ నేను చెప్పిన విషయము ఏమిటీ అంటే, మనవాళ్ళు ప్రబంధ నాయికలకు ఏ విషయము లోనూ తీసిపోరని, ఆ కారణంగా వీళ్లకు ప్రణయ కలహం పట్టటానికి అన్ని అర్హతలూ ఉన్నవీ అని !

ఎల్లాంటి అర్హతలు గల స్త్రీ ప్రణయ కలహం పట్టి వచ్చునో ఇంతవరకు చెప్పినాను. ఇక అది పట్టే పద్ధతి చెపుతాను.

భార్యా భర్తలు రేపు ప్రణయ కలహం పడదామని ఒక రోజు ముందుగానే అనుకోవాలె. కాస్త మంచి రోజు చూచుకొంటే, మరీ మంచిది. రాత్రికి ప్రణయ కలహం జరుపుదా మనుకొంటే ఆ రోజు నిద్ర లేచినప్పుడే నుండి ప్రయత్నాలు ఆరంభించవలె.

మొదటి సంగతి ఆ రోజున మాంచి ఉత్సాహంగా ఉండాలె. ఏ విచారమూ పెట్టుకో కూడదు. ఆ రోజున కాస్త ఖర్చు ఉంటుంది కాబట్టి చేతిలో పది రూపాయలన్నా లేనిది ప్రణయ కలహానికి ముహూర్తం పెట్టుకోవద్దు.

జమీందారుకైతే ఏ రోజు అయినా షరవాలేదు. భూస్వాములు సంవత్సరాది సందుగ రోజున ఈ వ్రతం ఎర్పాటు చేసుకొంటే మంచిది. బీదవాళ్ళు ఎప్పుడైనా సరే. ఎటొచ్చీ మనబోటిగాళ్ళు మాత్రం జీతం వచ్చిన రోజుననే ఈ కార్యక్రమము ఏర్పాటు చేసుకోవాలె. దీనినే మాధ్యమిక సిద్ధాంతం అన్నారు బౌద్ధులు.

ఆరోజు మాంచి హుషారుగా ఉండాలని చెప్పినాను. భార్యా భర్తలు ఇద్దరూ కూడా అభ్యంజన స్నానము చేసి

మంచి విలువైనవీ, అగడమైనవీ, అయిన వస్త్రములను ధరించవలెను. మృష్టాన్న భోజనముచేసి ఎండ వేళప్పుడు కాసేపు నిద్రపోవడము మంచిది. ఎందుకంటే రాత్రి ఆ ప్రణయకలహం పూర్తి అయ్యేసరికి ఎంత అవుతుందో సరిగ్గా చెప్పడం కష్టం గదా!

ఒక గంట అటూ కావచ్చు, ఇటూ కావచ్చు. కాని సాధారణంగా ప్రణయ కలహాలు పదీ పదకొండు మధ్య అంతం అవుతూ ఉంటవి.

నిద్రపోయి లేచిన తరువాత సృత్యగానాది వినోద కార్యక్రమమునందు కొంతకాలం గడపవలయునని శాస్త్రుకారుడు విధించినాడు. మనము సృత్య గానమును ఎక్కడ ఏర్పాటు చేసికోగలము, మధ్య తరగతి కుటుంబీకులము అని నిమిత్సాహమును పొంది అసలు ఈ గొడవలోకే దిగకూడదు అనుకొనేవాళ్ళూ ఉన్నారు. అది వట్టి తెలివి తక్కువ పని. దానికో ఉపాయము ఉన్నది. ఆ రోజు సాయంత్రం భార్యా భర్తలు సినిమాకు వెళ్లి తేసరి సృత్యగాన వినోద కాలక్షేపం పుష్కలంగా జరుగుతుంది. వెళ్ళేముందు అలా పార్కుమీదుగా వెళ్లొమా వన విహారం కూడా కలిపి వస్తుంది.

ఆ తరువాత మళ్ళీ మధుర పదార్థాలతో భోజనం చెయ్యాలి.

ప్రాప్తగుంకులూ కూడా భార్యా భర్తలు నవ్వుతూ పేలుతూ ఉండడము అవసరము. ఒకరి నొకరు పలుమారు చూచుకొనడమూ ఒకరిని చూచి ఒకరు నవ్వుకొనడమూ రాచుకు రాచుకు తిరగడమూ, భూభంగనేత్రచాలనాదులచే

తమకు కలిగిన మనోవికారములను ప్రదర్శిస్తూ ఉండడమూ ఇవి చేయదగిన పనులు.

భర్తను ఎవరైనా స్నేహితులు “ఏమోయ్ చాలా కులాసాగా ఉన్నావు, ఏమిటీ సంగతి?” అని అడిగితే, ఆయన, ‘ఇవ్వాలి రాత్రికి మా ఆవిడ ప్రణయ కలహం పడుతుందయ్యా’ అని చెప్పుకోవాలి.

ఇక నాయిక సంగతి. ఆవిడ బట్లు తెలియని సంతోషంతో ఉంటుంది. చెలికత్తెలు ఎవరైనా వచ్చి, “ఏమమ్మా, ఏమిటి సంగతి?” అని అడిగితే, “ఇవ్వాలి రాత్రికి ప్రణయ కలహం పడతానే!” అని ముసి ముసి నవ్వులు నవ్వుతూ చెప్పవలె.

చెలికత్తెలు నలుగురూ చేరి ఆ అమ్మాయిని ఆ కోణ సాయంత్రం అలంకరిస్తారు. సంపెంగ నూనె పూసి తల దువ్వి, మిక్కిలి రమణీయమైన పద్ధతిని కేశరచన చేస్తారు. ఆమె కేశ బంధాన్ని రకరకములైనవీ, పరిమళ భరితములైనవీ అయిన పుష్పములతో అలంకరిస్తారు. ఆమె కొత్తచీర కట్టుకొని ఈ విధంగా కామక్రీడకు సంసిద్ధురాలు అవుతుంది.

రాత్రి తొమ్మిదీ తొమ్మిదిన్నర ప్రాంతాల భార్యా భర్తలు ఇద్దరూ పడకగదిలో చేరిన తరువాత ఈ క్రీడ ప్రారంభం చెయ్యాలె.

చెప్పడము మరచిపోయినాను. ఇంతకు పూర్వమే, శయ్యా గృహాలంకరణ, శయ్యారచన ఇవన్నీ శాస్త్రప్రకారం జరుగవలసి ఉన్నది. చేసిపెట్టేవాళ్లు లేకపోతే స్వయంగానైనా చేసుకోవాలి.

ఆ తరువాత నాయకుడు నాయికతో సరస సల్లాపాలు ప్రారంభించి తాంబూల చర్చణ సమయములోనో మరో ఉచిత సమయములోనో ఏదో కొంటెమాట అని ఆమెకు కోపం తెప్పించడమే ప్రణయ కలహం ప్రారంభము చెయ్యడము అంటే !

నాయికకు కోపము తెప్పించడమూ, ఆమె అలగడమూ, నాయకుడు ఆమెను బతిమిలాడడమూ, ఆమె శాంతించడమూ ఇవీ ప్రణయ కలహంలోని ప్రధాన ఘట్టాలు.

ఈ సంగతి విని నా స్నేహితుడు ఒకాయన నిరసనగా నవ్వి, “నన్ను తగలెయ్య, ఇదేనుటయ్యా ప్రణయ కలహము అంటే, నేను ఏమిటో అనుకొన్నాను ! ఇది అయితే మాయింట్లో రోజూ జరిగే విషయమేనే !” అన్నాడు.

“నీవు ఎల్లాగ కోపం తెప్పిస్తున్నావయ్యా ?” అన్నాను. “కోపం తెప్పించాలని ప్రయత్నము కూడానా ! నాతలకాయ కోపానికేం, ఎందుకై నా వస్తుంది” అన్నాడు.

ఇక్కడే చాలామంది పొరపాటు పడుతున్నది. భార్య, ‘నేను పండుగకు మా పుట్టింటికి వెడతానండి’ అంటుంది. భర్త “వద్దు. వెళ్ళడానికి వీలు లేదు” అంటాడు అనుకోండి. ఆ పళంగా ఆమెకు కోపం వచ్చేస్తుంది. దాని తరువాత ఏదో కార్యక్రమము జరుగుతుంది అనుకోండి. అది ప్రణయ కలహము అవుతుందా ! చస్తే కాదు. కావడానికి వీలేదు.

ప్రణయ కలహములో కోపం ఒక నిర్దిష్ట కారణము వల్ల రావాలె. అట్లాంటి కారణము వల్ల కోపం వస్తేనే అది ప్రణయ కలహము అవుతుంది.

అయితే ఎటువంటి కారణము వలన ప్రణయ కలహం ప్రారంభం అవుతుంది అనే ప్రశ్న వస్తుంది. రావలసిన ప్రశ్నే అది.

అసలు ఈ కోపం మూడు రకాలు. గురు కోపము, మధ్యమ కోపము, లఘు కోపము అని,

చరస్త్రీ సంగమ ప్రశంస వలన వచ్చేది గురు కోపము. అది చాలా పెద్ద కోపము అనినీ, ఎంతో శ్రమపడితే గాని ఆ కోపం పోదని, శాస్త్రకారుడే చెప్పినాడు. చరస్త్రీ సంగమ ప్రశంస తీసుకు వచ్చి, భార్యకు కోపం తెప్పించడము మనకు అంత క్షేమం కాదు.

ఇంకొక విషయము కూడా మనము ముందుగానే ఆలోచించు కోవడము మంచిది. ఏదో విధంగా గురు కోపము తెప్పిస్తాము అనుకోండి, దాని తరువాత ఆమెను శాంతింప జేయడము మన తర్కమా!

శాస్త్ర ప్రకారం గురు కోప వశయైన యువతి తన కాళ్ళమీద ప్రియుడు పడగానే సవ్వీ ఊకుకోవాలె. అల్లాగ మన వాళ్ళు ప్రవర్తిస్తారని సమ్మతం ఏమిటి! అందులో ఇంకొక స్త్రీతో సుబంధం పెట్టుకున్నాను అని నీ నోటితో నీవే అన్న తరువాత ఆమె ఏం జెప్పినా సమ్మదు. ఎంత బతి మిలాడినా వినదు! నానా గోల చేస్తుంది. ఆమె చేసే హంగామాకు ఎవరు బాధ్యులు! శాస్త్రకారుణ్ణి “ఏమయ్యా, నా భార్య నీవు చెప్పినట్లు సడుచుకోలేదు. కాళ్ళమీద పడ్డా ఆమె కోపాన్ని విడువలేదు.” అంటే, ఆయన మటుకు ఏమి చేయగలడు.

మాటవరుసకు ఒక విషయం తీసుకొందాము. ప్రణయ కలహ సందర్భంలో స్త్రీ ప్రియునిమీద అలిగినపుడు నీలోత్పలముతో ప్రియుణ్ణి తాడనము చేయవలెను" అని ఉన్నది. నీలోత్పలము ఆ సమయానికి అందికలో లేకపోతే, ఆ పెద్ద కోపంలో ఆమె ఏమి తీసుకొని కొట్టినా కొట్టగలదు గదా !

నీలోత్పలము ఎక్కడనుంచి వస్తుంది ఆ రాత్రివేళ అనవచ్చు. నిజమే. నీలోత్పలము కాకపోతే పోనీ తోటకూర కాడతో కొట్టినా మాబాగే కాని ఆమె ఆ గురు కోపంలో ఏ పుస్తకమో తాళం చెవులగుత్తో నీలోఫలమో (పేవరు వెయిటు) తీసికొని నెత్తిమీద కొడితే ఆ తరువాత ఏమనుకొంటు ఏమి లాభం ! కాబట్టి నా సలహా ఏమిటి అంటే ప్రణయ కోపం పట్టించాలని ఎంత ఉబలాటంగా ఉన్నా అల్లాగ పెద్దపెట్టున కోపం వచ్చేలాగున మాత్రం చేయవద్దు అని.

ప్రణయ కలహం నడవటానికి రెండవ మార్గము మధ్యమ కోపం తెప్పించడము. ఇది ఎల్లాగో, ఏమాట అని తెప్పించవలెనో శాస్త్రకారుడే స్పష్టంగా చెప్పినాడు. ఏమిటి అది అంటే నాయకుడు గోత్రస్థలనం చెయ్యవలెనట !

ఈ గోత్రస్థలనం ఏమిటి ! ఈ మాట మనము ఎప్పుడు వినలేదే అనిపిస్తుంది. అది కామశాస్త్రంలో ఉపయోగించే ఒక పదము. ప్రియురాలి సమక్షంలో ఆమె సవతి పేరు ఉచ్చరించుటే గోత్రస్థలనం అంటే !

ఇది మన కేమీ సాధ్యమైన విషయంగా లేదు. నాయకుడికి బహు భార్యలు ఉంటే నాయకకు సవతులు ఏర్పడు

తారు. మనలో చాల మందిమి ఏదో ఒక భార్యతోనే దేవు
లాడుతున్నాము గాని సాహసించి ఇద్దరినీ ముగ్ధురీనీ చేసికొన
డము లేదుగదా !

ఈ గోత్రస్థలన విధానం రాజులకూ, జమీందారు
లకూ, సాధ్యము అవుతుంది. ఎందుచేతనూ అంటే వాళ్ళకు
ఒక్కొక్కళ్ళకు ఎంతోమంది భార్యలు ఉంటారు. పేరూ
పెటాకులూ లేని అనంగ అనంగ ఒక రాజు అని అంటారే
వాడికికూడా ఏడుగురు భార్యలాయె ! కాస్త ప్రతిష్ఠ గలవారికి
ఎనిమిది మంది. అఫ్జల్ ఖానుకు మూడు వందల మంది
భార్యలు ! మన దేవుళ్ళలో శివ కేశవులకు ఇద్దరిద్దరూ ! ఏడు
కొండల వాడికి కూడా ఇద్దరు ? ఇల్లాగే కాస్త ఉన్న ఆసా
మీలు ఇద్దరినో ముగ్ధురినో చేసికొని పోషించగలరు. అటు
వంటి వాళ్లు ఒక పెళ్లాంతో ప్రణయ కలహం ఆడుతున్నప్పుడు
రెండో భార్యపేరు చెప్పడము సాధ్యము అవుతుంది గాని
ఒక్కగాని ఒక్క భార్యతో ఎల్లాగో ఒకగ జెట్టుకొని సంసారం
గడుపుకొస్తున్న మనబోటి వాళ్ళకు ఈ విధంగా స్వీయకు
కోపం తెప్పించడము సాధ్యమైన సని కాదనే అనాలి !

ఇక మనము లఘు కోపము తెప్పించి సరదా తీర్చుకో
వలసిందే గాని ఇంకో మార్గము లేదు.

ఈ లఘు కోపము ఎల్లాగ వస్తుందీ . అని ! అన్య స్త్రీ
సందర్శనాదుల వలన పుట్టినది లఘు కోపము అన్నాడు.

సరాయి స్త్రీని చూస్తే చాలు ఆవిడకు కోపం వస్తుంది.
అయితే ఇక్కడ ఒక శంక. మనము రాత్రి తొమ్మిది గంటల
వేళ ప్రణయ కలహం జరుపుతున్నాము గదా, ఆ వేళప్పుడు

పరస్త్రీ ఎలా కనపడుతుంది అని! కిటికీలో నుంచి చూస్తే ఎవరైనా ఒకరు వీధి వెంట పోతున్న వాళ్ళు కనపడనూ వచ్చు, కనపడకపోనూ వచ్చు.

వెధవది చివరకు లఘు కోపం తెప్పించి ఈ సరదా తీర్చుకొందామన్నా పీల్చేక వచ్చింది కదా! దీని కంతా కారణం మనము ధనవంతులము కాకపోవడమే. ధనిక వర్గాన్ని ద్వేషించి దానికి ఇదొక కారణము అనవచ్చు.

మనమే కనుక ఏ జమిందారు బిడ్డలమో అయిఉంటే ఈ తిప్పలు లేకపోయేవి కదా! నిక్షేపంలాగ ఇన్దరినో ముగ్గురినో కట్టుకొని అధమం మధ్యమ కోపం అయినా తెప్పించి దబ్బాగా, ప్రణయ కలహం ఆడేవాళ్లం గదా! ఈ విషయం తెల్సుకొంటే దుఃఖం కూడా వస్తున్నది. వెధవది లఘు కోపంతో మనము సరి పెట్టకోవలసి వచ్చిందే అని!

ఇంతకూ పరస్త్రీ సందర్శనం ఎట్లా జరుగుతుందీ అని ప్రశ్న వచ్చింది. ఇట్లా అంటే శాస్త్ర మర్యాదకు భిన్నం కాకుండా ఉంటుంది. ఏమనీ అంటే “మన వెంకటేశ్వర్లు భార్యను ఎరుగుదువుగా? అని ప్రారంభించు. “ఎరుగుదును” అంటుంది ఆవిడ. ఆ పిల్ల చాలా చక్కనిది సుమా! అను. దాంతో ఆమెకు కోపం పుట్టుకొస్తుంది. నీవు అన్యస్త్రీ సందర్శనం చేసినావనేగా ఆమెకుకోపం. ఇంకేం సరిపోయింది.

సాధారణంగా ఆమెకు అల్లాంటప్పుడు కోపం వస్తుంది. ఒకవేళ రాక “నిజమేనండి! దానికేం అది చక్కని చుక్క!” అని నీతో ఏకీభవించిందా చచ్చావన్న మాట! ఇక ప్రణయ కలహం నడవదు.

ఆమె అల్లాగ అనదు. ఒకవేళ అంటే ఏమి చెయ్యవలెనో చెప్తున్నాను. ఆ పిల్లను కాస్త వర్ణించాలె ఇట్లాగు.

ఆ పిల్ల స్ఫటికపు బొమ్మ లాగుంటుంది సుమా !

దాని ముఖము చంద్రబింబం.

దాని నాశిక మన్మథ తూణీరము.

కంఠము శంఖము.

కరములు పల్లవములు.

ఇట్లాగ వర్ణించుకుంటూ వెళ్ళాలె. ఒక్కొక్క వాక్యము అని ఆవిడ ముఖాన్ని పరీక్షగా చూడాలె. మొదట్లో ఆమె బింకంగా ఉండి ఏ వికారమూ కనపరచకపోయినా ఈ వర్ణన అధికమైన కొద్దీ, ఆమె కోపము త్రాచుపామువలె క్రమంగా సడగవిప్పి బుసలు కొట్టక మానదు.

“ఆమె నేత్రములు మన్మథ బాణములు, దంతములు కుంద కోరకములు.”

ఈ మాటలు అనేటప్పటికి ఆమె ముఖం ముడుచుకు పోతుంది.

“ఆమె అధరము మంకెన పువ్వులాగ ఉన్నది.” పెదవులు బిగుసుకు పోతవి.

“ఆమె నవ్వుతుంటే వెన్నెలలు కురిసినట్లు ఉంటుంది- ఆమె చూస్తూంటే అమృతపానం చేసినట్లుంటుంది” భగ భగ మండుతూ ఉంటుంది మీ ఆవిడకు. ఆ మంటలు కళ్ళలో కనపడుతవి.

అంతటితో ఆపివేయటం మంచిది. “చాలు. ఇక మీ కవిత్వం కట్టిపెట్టండి” అని అంటుంది. మనకు కావలసినంత

కోపము ఆమెలో ప్రజ్వరిల్లిందని గ్రహించాలె. ఆ తరువాత ఇంకేవిషయమైనా ఎత్తటము నీకే ప్రమాదం.

ఎందుకూ అనవసరమైన మాటలు. మనకు కావలసిందల్లా ఆమెకు తగుమాత్రం కోపం రావడము. అది జరిగింది. ఆ తరువాత శాస్త్ర నిబంధనలను అనుసరించి ప్రణయకలహం క్రమంగా జరుపుకు పోవచ్చు.

ఇప్పటికి ప్రణయ కలహ విధానంలో ఒక్క మెట్టు ఎక్కినట్టు. ముందు జరుగవలసింది చాలా ఉన్నది.

—(౦)—

నాయికకు కోపం వచ్చిన తరువాత ఆమె తన కోపాన్ని అనేక విధాలుగా ప్రకటించేయాలె. ఈ కోస ప్రకటన అనేక రకాలుగా నడుస్తుంది.

మొదటిది మానము. అంటే నాయికకు కోపం వచ్చి మానం వహిస్తుంది. పిలిస్తే పలుకదు. ఆమె పేరు జానకి అయితే నాయకుడు అనేకసార్లు ఆమెను జానకీ జానకీ, అని విసుగు లేకుండా పిలిచినా ఆమె మాట్లాడదు.

ఈ మాన స్వరూపం కూడా కొద్దిగా వివరించవలసి ఉన్నది. పెదవులు బిగించుకుని పోవాలె. మూతి ముడుచుకు పోతుంది. ముక్కు ముందుకు వస్తుంది. ఇది మాన ప్రకరణలో ప్రథమ దశ.

కాంతుడు మళ్ళీ ప్రోథనాయికను ముద్దుగా పేరుపెట్టి పిలుస్తాడు. అప్పటికీ ఆమె పలుకకూడదు. కనుబొమలు మూడి పెట్టి నాయకుని వంక కొఱ కొఱా చూడడముతో ద్వితీయ దశలోకి వస్తాము.

ఈ ద్వితీయ దశలో నాయిక తన చెవిలో అలంకారంగా పెట్టుకొన్న పూలగుత్తి ఏదైనా ఉంటే దానిని తీసి విసిరి నేలపై కొట్టవలెను.

నేలపై కొట్టవలెనా ప్రియునిపై వినరవలెనా అన్న విషయంలో అభిప్రాయ భేదాలున్నవి. నేలపైనే విసిరి వేయూ

లని వాత్సయనుని మతం. అయితే శృంగారామృతల హరిలో ఆ పూలగుత్తిలో నాయకుణ్ణే తాడనం చేయాలనీ ఇంకోవిధంగా జరిగినట్లయితే ఆ ప్రణయ కలహం అశాస్త్రీయమైపోతుందనీ స్పష్టంగా చెప్పాడు.

ఆ స్థితిలో ప్రణయ కలహం పట్టిన నాయిక ఎట్లా ఉండవలె అన్న విషయమును గూర్చి శాస్త్రంలో నాలుగైదు స్లోకాలు ఉన్నవి. అందులోని విషయం క్లుప్తంగా ఇక్కడ చెబుతున్నాను.

అట్లు కోపవశమై యున్న కాంత భర్తను చూస్తూ కూడా చూడని దానివలెను, ఆతని మాటలు వింటూ గూడా విననిదానివలెనూ నటించవలెను." ఇది సూత్రము.

ఇంతటితో మాన ప్రకరణములో ద్వితీయ దశ పూర్తియై ఆమె రెండు కళ్ళూ కూడా అశ్రుపూర్ణములు కావడముతో తృతీయదశ ప్రవేశిస్తుంది.

ఈ తృతీయదశే చాలా పట్టుఅయిన దశ. అప్పుడు నాయకుడు ఆమె చుబుకమును మెల్లగా స్పృశించగా ఆమె నన్నని గొంతుకతో ఏడ్వవలెను అని సూత్రము.

ఆ ఏడ్పుకూడా మనవాళ్ళ ఏడ్పువలె కాక కాకలీ ధ్వనిలో సుమనోహరంగా ఉండవలె. ఈ ఏడ్పు ఎట్లా ఏడ్వాలె అని కొంత ఆలోచన జరిగింది చివరకు మూడు విధాలైన ఏడ్పులు తేలివవి.

నాయిక మనోహరమైన స్వరంలో గొంతెత్తి ఏడ్వాలని ఒకరు అంటారు. ఈ రకం ఏడ్పు సంగీతంలాగ ఉంటుంది. ఈ స్థితిలో కాస్త ఎక్కువసేపు ఏడ్చినా మరేమీ ఘరవా

లేదు. ద్రాపది, సీత ఈవిధంగా ఏడ్చారు. పురాణ నాయికల ఏడ్పు ఇది.

నాయిక చక్కగా అలంకరించుకొని, మంచంపైన కూర్చుని ఏమాత్రమూ ఆయాసపడకుండా ఊరికే సునాయాసంగా కళ్ళవెంట నీరు కార్చవలయునని మరొకరి మతం. చీదడము మొదలైన వెకిలి చేష్టలు ఏమీ ఉండక, ఆమె అల్లాగ శిలాప్రతిమలాగ కూర్చుని కళ్ళవెంట ముత్యాలలాంటి నీటిబిందువులు రాలుస్తూ ఉంటే, చూడడానికి ముచ్చటగా ఉంటుంది. వరుధిని, మొదలైన ప్రబంధ నాయికలు ఈ విధంగా ఏడ్చారు.

చాప మీదనో, పరుపు మీదనో, బొక్కబోర్లా పడుకొని ఏడ్చి ఏడ్చి దిండు అంతా తడవడము మూడో పద్ధతి. మామూలుగా మనవాళ్లు ఈ రకంగా ఏడుస్తారు. కాంతం ఈ పద్ధతినే ఏడ్చేది. ఏట్లా ఏడ్చినా మొత్తం మీద కాస్త మృదువుగానూ, సుఖంగానూ, ఏడిస్తే అప్పటికి ఆ ప్రకరణం శాస్త్రీయంగా నడిచినట్లు భావించ వచ్చు.

దాని తరువాత ప్రణయ కలహం నిర్వేద ప్రకరణలోకి ప్రవేశిస్తుంది. అప్పుడు కథ ఇట్లా నడుస్తుంది. నాయకుడు తన ప్రేయిరాలుకు మంచి పుష్పదామము ఒకటి ఇయ్యటానికి ప్రయత్నిస్తాడు. “ఓ ప్రేయసీ, ఈ పుష్ప గుచ్ఛమును గొనుము. ఇది నీకై తెచ్చితిని. నాపై కినుక ఏల?” అనవలెను.

నాయిక వంచిన తల ఎత్తకుండానే “నా ముఖానికి తోడు పూలు కూడానా! పూలు పెట్టుకునే యోగ్యత ఉంటే

ఇంకా అనుకోవలసిందే ముంది !” అని ఎత్తిపొడుపు మాటలతో ప్రియుని సాధిస్తుంది.

ఈ మాటలు నోటితో అనకూడదనియూ ఈ మాటలయందున్న అర్థమునే స్ఫురింపజేసే చూపులు చూడవలయుననియూ, నాయిక పెదవి విప్పి ఒక్కమాట కూడా మాట్లాడకూడదనియూ, ముకుళించుక పోయిన కనులను వికసింప జేయరాదనియూ శృంగారామృతలహరిలో చెప్పబడి యున్నది. ఇది నిర్వేద ప్రకరణము కాబట్టి ఇందులో నాయిక ఏమీ మాట్లాడకుండా ఉండడమే ఉచితము అని తోస్తుంది.

ఈ క్రియ లన్నియు శయ్యపై సవళించిన స్థితిలో చేయబడవలయునా రత్నకంబళముపై కూర్చున్న స్థితిలో జరుగబడవలెనా అనేది మళ్ళీ వివాదగ్రస్తమైన విషయంగా ఉన్నది.

విషయము చాలా ప్రాముఖ్యము గలది కాబట్టి ఈ విధంగా అడుగడుగునకూ అభిప్రాయ భేదాలు ఏర్పడుతూ వచ్చినవి.

సడుకొని ప్రియునివైపు మొగము త్రిప్పి ఉంచుటయే ఉచితమనియూ, అప్పుడే శరీరగత సౌందర్యము ప్రదర్శితము అగుననియూ వాత్సర్యమునుడు అంటాడు.

వామనుడు వాత్సర్యముని మతాన్ని అంగీకరిస్తూ అప్పటి నాయిక స్థితిని గూర్చి మరికొన్ని క్రొత్త విషయాలు చెప్పినాడు. ఏమనీ అంటే “నాయిక కబరీచ్యుత పుష్పచయము శయ్యపై అంతటా చిందర వందరగా పడియుండవలయునూ అని !”

క్షేమేంద్రుడు, అల్లాగ పుష్పాలు శయ్య పైన ఉండ కూడదనీ, అవి కొప్పునుండి విడిపోయి పడిపోక అల్లాగ జారుతూ ఉండాలనీ, కాంత మస్కథ పూజ చేసి వివశురాలై ధ్యాన నిమగ్నయైనగతి పడుకొని ఉండవలయునని కూడా చెప్పినాడు.

ఈ మత భేదాలను మనము ఏమీ పాటించ నక్కర లేదు. ఎట్లా ఉన్న ప్రణయ కలహం జరుగటానికి అభ్యంతరము ఏమీ ఉండదు.

పరువు పైన వేసిన దుప్పటి కూడా అంతా సమంగా కప్పబడి యుండక ఒక మూలకు తన్నివేయ బడినదై ఉండ వలయుననీ, దిండ్లు కూడా నాలుగు దిక్కులా చిందర వంద రగా పడి ఉండాలనీ విధించినాడు క్షేమేంద్రుడు.

వాత్స్యాయనుడు చెప్పినట్లు ప్రియుని చూస్తూ ఉండటానికి అనువైన రీతినే పడుకొని ఉండటము చాలా ఉచితముగా ఉన్నది. కొంత పెడముఖమై పవళించి ఉంటే, భర్తకు తన దీనావస్థ, తాను పడుతూఉన్న శ్రమా, అంతా చూడటానికి వీలుండదు. ఆయన చూడకపోతే ఎందుకు వచ్చిన శ్రమ ఇదంతా! వృథా!

కాబట్టి ప్రణయ కోపం పట్టిన వనిత తన వదనమూ అంగసౌప్తవమూ ప్రియునికి కనుపించే రీతినే పడుకొని తన అశ్రుపూరిత నయనాలనూ, ముడివడి వంకరలు తిరిగియున్న కనుబొమలనూ, భర్తకు సందర్శిస్తూ, తనను చూడని సమయంలో భర్తవైపు దొంగ చూపులు చూస్తూ అతని మనో

వికారములను కనిపెడుతూ ఉండవలయునని వాత్స్యాయనుని సిద్ధాంతము. ఇదే బాగుంది.

అప్పుడు నాయకుడు తన ప్రియురాలు ప్రణయకలహం పట్టిందని గ్రహించినవాడై, ఏవేవో అనునయ వాక్యాలు పలుకాలనీ, తుదకు తానే స్వయంగా పుష్పదామముతో ఆమె కేశబంధమును అలంకరించుటకు, ప్రయత్నము చేయవలయుననీ, ఆమె అతని చేయిని గట్టిగా విదిలించివేసి, అప్పుడు పెడ మొగమై ఏడుకోవలయుననీ చెప్పినాడు. అప్పటికి నిర్వేద ప్రకరణము పూర్తి అవుతుంది.

అటు తరువాత వచ్చేది ఆవేదన ఘట్టము. ఈ ఘట్టములో ప్రణయకలహం పట్టిన స్త్రీ విరహావేదనను ప్రదర్శించవలె. ఇది ఎట్లాగా నడుస్తుందో చూడండి.

నాయకుడు ప్రియాంగనను సమీపించి ఆమె వివిధాంగములను అసగా ముఖ్యంగా సౌందర్యసీమలను అన్నింటినీ కరపల్లవములచేత పరామర్శిస్తే, కోపముచే వినశురాలైన ప్రేయసి అతని చేయి విదిలించుట, అంగములను కుంచించజేయుట, తన్నుకొనుట, దుస్పటిని వంటినిండా కచ్చుకొనుట, మొదలైన పనులు చేయవలయునట! నాయకుడు విసుగు లేకుండా ఆమెను ప్రీతివచనములతో అనునయింప ప్రయత్నము చేస్తూ ఉండవలె.

తరువాత ఆమె శిరోజాలపై చేయి వేస్తాడు. ఆమె తీసివేస్తుంది. ఆ చెయ్యి వక్షోజాలపై పడుతుంది. ఆమె మరింత బలంగా నెట్టివేసి ముడుచుకుపోతుంది. తరువాత ఆ ప్రియుని

హస్తము ఆమెగారి యొక్క మృదువైన పాదపద్మములపై పడుతుంది. ఆమె మెల్లగా ఆ హస్తమును త్రోసివేస్తుంది.

ఆ తరువాత అనుకోకుండానే ఆమె లేచి, మెడలోని హారాలను, హేమ భూషణాదులను తీసి విసిరి కొంచెం దూరంగా పారేస్తుంది.

ప్రబంధ నాయికలు అయితే ముత్యాల హారాలు బంగారపు గొలుసులు మొదలైనవానిని తీసిపారేస్తారు. పార వేయడమే శాస్త్ర సమ్మతము. అయితే మన ఆడవాళ్లు ఈ విషయంలో మటుకు శాస్త్రానికి బెత్తెడు అటూ బెత్తెడు ఇటూ నడచినా ప్రణయ కలహం అశాస్త్రీయము కాదూ అని చెప్పు తున్నాను.

ముత్యాల హారాలు లేకపోయినా, ఆ ఉన్నవానినే పారవేస్తే తెచ్చుకోవడము కష్టం.

ఎందుచేతనూ అంటే, వాళ్ళంతా రాజుల భార్యలు. వాళ్లు గొలుసులు అవీ ముక్కలు ముక్కలుగా చేసినా వచ్చిన ఇబ్బంది ఏమీలేదు. మనవాళ్ళు ఈ విధంగా ప్రణయ కలహం పట్టి మాటిమాటికి గొలుసులు అవీ ముక్కలు చేస్తుంటే, మళ్ళీ చేయించుకోవడము కష్టము. దేశకాల పాత్రలను బట్టి శాస్త్ర నిబంధనలను కాస్త నడలిస్తూ ఉండ వలయును గదా !

చిట్ట చివరిమాట, ఈ రకంగా విరహవేదనను ప్రదర్శించి ప్రియుని అనేక విధాలుగా బాధించ వలయును అని ఉన్నది.

ఈ ఘట్టంలో నాయిక నానా హంగామా చేయడానికి వీలు ఉన్నది. ప్రబంధ నాయికలు ఏమి చేస్తున్నారో చూడండి.

ఒక నాయిక ఆ సందర్భంలో ప్రియుని కొఱ కొఱా చూసిందట ! అతణ్ణి సమలి మ్రింగుదామన్న కోపం వచ్చేసింది ఆమెకు ! కోపం వచ్చినా అంత ఎత్తున రావటము మంచిది కాదు. ఇదంతా క్రీడ గదా ? ఆ సంగతి మరచిపోతే ఎట్లా ?

వేరొక నాయిక అట్టి సమయమున తన చెవి యందున్న స్ఫుటిత మనోహర పక్ష్య కేసరమగు నీలోత్పలంతో నాయకుణ్ణి కొట్టిందట.

నీలోత్పలము సమయానికి దొరక్కపోతే కొప్పులో ఉన్న పూలచెండు తీసి ప్రియుని పైకి విసర వచ్చును.

ఈ ఘట్టం మట్టుకు సక్రమంగా నడుస్తుందిని నాకు ఏమాత్రమూ సమ్మతం లేదు. ఎందుచేతనూ అంటే అది మహా పట్టు అయిన ఘట్టము. నాయిక కోపగ్రసిత అయి ఉంటుంది. ఆ కోపంతో ఆమె ఏమి తీసుకొని కొట్టినా కొట్ట వచ్చు.

అందుకని ఆమెకు అందికలో తాళం చెవులు గుత్తులు టూళ్ళ, కజ్జలు మొదలైన వస్తువులు లేకుండా ముందుగానే జాగ్రత్త పడడము మంచిది.

మా కాంతం ఒకసారి ఏమీ దొరక్కపోయే సరికి దిండు తీసుకొని కొట్టింది.

దేనితో కొట్టినా వచ్చే పెద్ద ప్రమాదం ఏమీ లేదు కాని ప్రణయ కలహం తగలడి పోతుంది. మన ఇంట్లో యేదైనా సందుగ వస్తే దేవతారాధనకు పూజా ద్రవ్యాలను ఎలాగైతే ముందుగా తెచ్చి పెట్టుకొంటామో అలాగే ప్రణయ కలహం జరుపడానికి కావలసిన ద్రవ్యాలు, నీలోత్పలాలు అటువంటివి ముందుగానే తెచ్చి శయ్య సమీపంలో అట్టిపెట్టుకోవాలె.

ప్రబంధ నాయికలు ఒక నీలోత్పలంతోనే కొట్టేవాళ్లు. ఇంక దేనితోనూ కొట్టేవాళ్ళు కాదని అనుకోవడం పొరబాటు.

ఏ వస్తువుతో కొట్టవచ్చునో శాస్త్రకారుడు స్పష్టంగా చెప్పలేదు. చెప్పకపోయేటప్పటికి ఏదిదొరికితే అది తీసుకొని కొట్టడము సాగించారు.

ఒక్క చిన్న విషయములో పొరపాటు వచ్చేసరికి ఎంత ప్రమాదం సంభవించిందో చూడండి. కామసూత్రాల కర్త ఏమి, శృంగారామృతలహరీ కర్త ఏమి, మరొకరు ఏమి ఈ విషయములో జాగ్రత్తపడి ప్రతి చిన్న విషయము వ్రాసినారు. ఈ ఒక్క విషయంలో మిటుకు ఎంచుచేతనో స్పష్టంగా దీనితో కొట్టవలెను. మరి దేనితోనూ కొట్టకూడదు అని వ్రాయలేదు.

అందుకనే నాయికలకు ఎక్కడలేని స్వేచ్ఛ వచ్చి దేనితో బడితే దానితో కొడుతున్నారు. తామర పూల తోటి, కాడలతోటి, వట్టివేళ్ళ విసనకణ్ణులతోటి ఒక ఊమిటి,

ఆ సమయానికి ఏది అందికలో ఉంటే దానితో తాడనం చేస్తున్నారు.

ఒక నాయిక ఏమీ దొరక్కపోతే నల్ల త్రాచువలె పిరుదులదాకా వ్రేలాడుతూ ఉన్న తన జడతో మోచిందట. మా తాడయ, మా తాడయ అని నాయకుడు గోలపెట్టినా డట ! అది కొంతవరకు బాగానే ఉన్నది.

కాని ఇప్పుడిది నాగరిక స్త్రీలు వటీరావు వంటి వాళ్ళు ఏంజేస్తున్నారూ అంటే సన్నని తాడుతోగాని మెలివేసిన పైట చెంగుతో గాని సవరం తాడులాగ పేని దాంతోగాని ఈ ప్రక్రియ చేస్తున్నారు !

ఈవిధంగా ప్రేయసి ఈ తాడన ప్రక్రియ జరుపుతూ ఉన్నపుడు నాయకుడు చెయ్యి అడ్డము పెట్టుకోకుండా చిరు నవ్వుతో ఊరుకోవలెను.

ఊరుకొని ఆమెను అనేక విధాలుగా బుజ్జగించాలె. చెక్కిళ్ళు తాకడము, గడ్డం పట్టుకొనడమూ, ముంగురులను సవరించడమూ, కపోలములను మృదువుగా స్పృశించడమూ మొదలైన పనులు చేస్తూ ఉండాలె.

ఇది ముఖ్యంగా విరహవేదనకు సంబంధించిన ప్రకరణము అని గుర్తుంచుకోవాలె. ఈ విరహం పూర్తిగా అనుభవంలోకి తెచ్చుకోవలె నంటే పది మహాభావస్తలను దాటాలె.

నాయక ఉపలాలిత అవుతూనే క్రమంగా ఈ పది అవస్థలనూ పొంది, తన అనుభూతిని ఉచితమైన రీతిని బాహ్యోందిరాల మూలంగా ప్రకటితం చేయాలె.

ముందు నాయకుణ్ణి చూడవలె. దాని తరువాత ఎట్లాగా అని ఆలోచిస్తుంది. * దాని పేరు సంకల్పవస్థ. దాని తరువాత స్మృతి, అరతి, లజ్జా, త్యాగము గమనము, ఉన్మాదము అనే స్థితులు ఆమె వరుసగా దాటి మూర్ఛ అనే స్థితికి రావలసి ఉంటుంది.

ప్రియురాలు మూర్ఛ అనే స్థితికి వచ్చిందో ఇంకా వెనకాలే ఉన్నదో ఎట్లా తెలుస్తుందో అని సందేహము కలుగ వచ్చు. అది కనుక్కోవడము అంత కష్టమైన పనికాదు.

ప్రణయ కలహం పట్టిన నాయిక మూర్ఛ అనే స్థితికి వచ్చిన తరువాత పిలిస్తే పలుకదు. “అంగములను అట్టిట్టు కదల్చదు. కనుదమ్ముల దెఱువదు. రోజుచు కడు వలవంతల జిక్కి బాల పాన్పున సోలున్—”† అని ఉన్నది. ఈ గుర్తులను బట్టి ఆమె మూర్ఛలోకి వచ్చినదని నాయకుడు గ్రహించాలె.

అప్పుడు ఆమెను నాయకుడు ధైర్యంగా సమీపించి, ముద్దుపెట్టుకొనుటకు వంగి తన ముఖమును ఆమె ముఖము నకు సమీపంలోకి తీసికొని పోతాడు.

ఆమెకు ఇంకా కోపం పోలేదాయె ! ఆ పలుకక పోవడమూ మాట్లాడక పోవడమూ అదంతా ఉధృతంగా ఉన్న కోపము వలననే ! ఉధృతమైన కోపము ఉన్న స్థితినే మూర్ఛ అన్నారు. అది మామూలు మూర్ఛ పోవడము కాదు.

* చెయ్యి అడ్డం పెట్టుకొన్నా, ముసి ముసి నవ్వులు నవ్వుతూ ఉంటే ఆ దోషం పోతుందని పండితుడు జమదగ్నిశర్మ అన్నాడు

† సన్నిధానంవారు.

ఎప్పుడైతే నాయకుడు వంగి తనకు సమీపం అవుతాడో అప్పుడు నాయక తాను యింకా కోసంగానే ఉండి న్నట్లు తెలియజేయడానికి, అతని చెంపపై మృదువుగా కొట్టవలె. అంటే అంత తేలికగా కాకుండా అంత కఠినంగానూ కాకుండా ఓమోస్తరు దెబ్బ ప్రియుని చెంపపై తగిలించాలె. * దానితో ఈ ప్రకరణం పూర్తి అవుతుంది.

ఈ మృదువైన పల్లవములవంటి కోమలమైన హస్తముతో కొట్టబడిన నాయకుని స్థితి వర్ణిస్తూ పది శ్లోకాలదాకా వ్రాసినాడు శాస్త్రకారుడు.

నాయకుడు రసమూర్తియై అవ్యక్తమైన ఆనందంలో ఉండిపోతాడు. అతని తనువు పూచిన కాకరతీగె అవుతుంది. అదియొక విధమైన ఆనందమయమైన తన్మయత్వ స్థితి.

అతడొక తెలిసీ తెలియని స్థితిలో ఉంటాడు. అంటే తనచుట్టూ ఎవరు ఉన్నారో, ఏమి జరుగుతున్నదో తెలియదు. ♦ ఆ తెలియక పోవుటలోనే తెలియుటయు కలదు. ఆ తెలిసినదల్లా ఒక ఆనందానుభూతి.

ఇట్టి తన్మయత్వ స్థితిలో నాయకుడు కొంతసేపు ఉండి తెప్పరిల్లి ధైర్యమును చిక్కబట్టి మెల్లగా ప్రియురాలును సమీపించి, “కాంతా, ఎందులకింత కోపము. నా అనరాధమును క్షమింపుము.” అంటూ ఆమె కాళ్ళకు మ్రొక్కవలెను.

* మా కాంతం చెంపమీద కొట్టకుండా చెవులు మెలవేస్తూ ఉండేది.

♦ విశ్వనాథవారు, శ్రీమతి వసుంధర అన్నారు.

కాశ్యమీన పడ్డ ప్రియుణ్ణి, కుపితయై యున్న కాంత ఎడమ కాలుతో తన్నవలెను. ఇది జరుగవలసిన పని.

ప్రియురాలు కాశ్యమీన పడ్డానికి నాయకుడు ఏమాత్రం సంకోచింప కూడదు. కృష్ణుడు సత్య కాశ్యపై పడ్డాడు. దశరథుడు కైకేయి కాశ్యపై పడ్డాడు. చివరకు కాంతంకూడా ఈ కామక్రీడ జరిపింది. ఆయా నాయికలు తమ తమ ప్రియులను ఎడమకాలితో తన్నారు.

నాయిక ఎంత కోపంలో ఉన్నా తాను తన ప్రియుణ్ణి ఏ కాలుతో తన్నుతున్నదీ గుర్తించుకోవాలె. ఒక కాలుతో తన్నాలని అనుకొని మరొక కాలుతో తన్నిందా ప్రణయ కలహం అంతా పాడైపోతుంది! అప్పటికి ప్రణయ కలహం మాంచి స్థితిలోకి వస్తుంది.

నాయిక ప్రియుణ్ణి ఈ విధంగా తన్నుట ఉచిత వ్యాపారమేనని కామశాస్త్ర సమ్మతమనీ వాత్సయన మహర్షి ప్రణీతంబైన కామ సూత్రాలలో వ్రాసి ఉన్నది. పారిజాతాపహరణంలో ఈ భాగము చూడండి కావలిస్తే!

జయమంగళుడు వ్రాసిన వ్యాఖ్యాసములో కూడా “క్రోధవ శాత్తస్య శిశి పానతాడన మపి నదోషాయ సౌభాగ్య చిహ్నం తదితి నాగరక వృద్ధాకే”- అని ఉన్నది.

నాయిక గురుమానము చేత అల్లాగ చేయడము అలంకారిక సమ్మతము. పూర్వపు రాజులంతా తమతమ దేవేరుల పాదసద్దయులకు సమస్కరించిన్నట్లు వాల్మీకి వర్ణించినాడు. దశరథుడు కౌసల్యకు కూడా ముక్కిన్నట్లు అయోధ్య కాండలో ఉన్నది. ఇల్లాగే దుష్యంతుడు శకుంతలకు ప్రణమిల్లి నట్లు

కాళిదాసు వర్ణించినాడు. విష్ణుమూర్తి భార్యను హృదయం లోనే పెట్టుకొన్నాడు కదా ! శివుడు సరే సరి గంగను నెత్తి మీద ఎక్కించుకొన్నాడు. ఆధునిక కావ్యాలలో సౌందర సందంబో * సందుడు సుందరి కాళ్ళపై పడ్డట్లు కవులు వర్ణించారు.

ప్రియుడు కాళ్ళపై పడటముతోటే నాయక సవ్వ, అతనిని కాగలించుకోవాలె అనీ అంతటితో ప్రణయ కలహం పూర్తి అవుతుందని శాస్త్రకారుడు వ్రాసిఉన్నట్లయితే చాలా బాగుండేది.

ఇక్కడే శాస్త్ర కారుడు కాస్త చాదస్తంలోకి పోయి నాడు అని తోచింది. ఎందుకంటే ప్రణయ కలహం అంత టితో సమాప్తి కాకుండాననీ, ఇంకా కొంత కార్యక్రమము ఉందనీ శాస్త్రకారుడు సూత్రాలు వ్రాసినాడు.

సాయకుడు, ప్రియురాలు కాళ్ళపై పడి క్షమించమని కోరి, వెంటనే లేచి నిలువబడాలన్నాడు. ఆమె ప్రియుణ్ణి చేతులతో లేవనెత్తి హృదయానికి హత్తుకొన వలయును అని వ్రాసి ఉన్నట్లయితే ఈ ప్రణయ కలహం నడక బహు మనోజ్ఞంగా ఉండేది. అట్లా అనక ప్రియుడు తానంతట తానే లేచి నిలుచుండవలయును అని అనడముతో వ్యవహారం అంతా మళ్ళీ మొదటికే వచ్చేసింది !

కాని అందులో ఎల్లాగ చెప్పబడి ఉన్నదో అల్లాగే జరుగవలెననీ, మనము ఏమీ మాపులు చేయకూడదనీ అనే

* శ్రీ శ్రీ, కాటూరి, పింగళ కవులు.

వాళ్ళలో నే నొకణ్ణి. శాస్త్రముల యందు ప్రమాణ బుద్ధి గల వాళ్ళు ఎవరైనా ఇట్లాగే అంటారు.

సరే, ఈ వ్యాఖ్యానాలు వదిలివేసి అసలు విషయానికి వస్తాను. ప్రియుడు లేచి నిలువబడగానే, ఆ అమ్మాయికూడా లేచి నిలువబడి భర్తను నిశితంగా చూడవలెను అన్నాడు.

ఈ చూడడము అవీ పెట్టుకోక విశ్వనాథ సత్యనారాయణ గారు అరుంధతికి, ధర్మారావుకు వచ్చిన ప్రణయ కలహాన్ని ఈ స్థూలో తాక్కున తుంచేసి సమాప్తి అయ్యేలాగున చేసినాడు.

ధర్మారావు “అరుంధతిని ఎత్తుకుని గాఢముగా హృదయమునకు హత్తుకొనెను” అన్నాడు. ఆమె సవ్వందట. అంతటితో ఆ ప్రణయ కలహం సమాప్తి నొందింది.

ఆయన చేశాడు గదా అని మనము కూడా ప్రణయ కలహం ఆ విధంగా పర్యవసించునట్లు చేయకూడదు. ఆయన కవి. సృష్టికి స్రవీ సృష్టి చేయగలడు. మన కది ఆదర్శము కాదు.

అయితే ఏమి చెయ్యాలె? శాస్త్రంలో చెప్పినట్లు నోరుమూసుకొని చెయ్యాలిందే!

భార్య కాళ్ళపై బడ్డ తరువాత భర్త వెంటనే లేచి నిలువబడ వలయును అన్న విషయంతో క్రిందటి ప్రకరణము ఆపివేశాము.

ప్రియురాలు కూడా లేచి నిలువబడ వలయును అని ఇంకో వాక్యంకూడా ఉన్నది. ఆమెకూడా లేచి నిలువబడవలయును అన్న వాక్యాన్ని బట్టి అప్పటిదాకా ఆమె పడుకొనే ఉన్నదనేకదా ఊహ్యము. అంతకు ముందు చెప్పదెబ్బ కొట్టి నపుడు కూడా ఆమె పడుకునే ఉన్నది. ఆమె లేచి కూర్చున్నట్లు ఎక్కడా చెప్పలేదు.

అయితే పడుకొని ఉన్న స్త్రీ కాళ్ళపై ప్రియుడు ఎట్లా పడ్డాడు? అది అంత వీలైన స్థితి కాదే! అని బోలెడు సందేహాలు వస్తవి.

ఆమె శయనించి ఉన్న స్థితిలోనే ఆమె పాదములపై పడాలె. ఎట్లాగా అని అడగకూడదు. పడాలె అంతే. రెండు విధాలుగా ఈ ప్రక్రియ జరుపవచ్చు. నాయకుడు మంచం ప్రక్కన నిలువబడి, తన శిరస్సును మాత్రం ఆమె పాదములకు ఆనించడము ఒక పద్ధతి. రెండోది తల ఆమె పాదపద్మముపై పెట్టి కాళ్ళు మాత్రము నాయిక శిరస్సు వైపునకు చాపి, ఆమె ప్రక్కన పడుకోవడం రెండో పద్ధతి. ఈ రెండు పద్ధతులు కాక ఇంకోపద్ధతి ఊహించడానికే వీలులేదు.

ఈ రెండింటిలో శాస్త్రకారుడు ఊహించినది రెండవ పద్ధతియే అని మనము నిశ్చయించుకోవచ్చు. ఎందుచేతనూ అంటే మొదటి విధంగా నాయకుడు నిలువబడి తలమాత్రము ఆమె పాదములకు తాకునట్లు చేసినట్లు అయితే “ఆతడు లేచి నిలువబడవలయును—ఆ వాక్యము వ్రాయవలసిన అవసరం ఏమి వస్తుంది. ? * కాబట్టి ఈ ప్రక్రియ నేను సూచించిన రీతిగా ఆమె సరసను పడుకొని చేయవలసినదే అని తేలి పోయింది.

అల్లాగ ఆమె ప్రక్కను శయనించగానే అతనికి ఒక సుఖమైన అనుభూతి కలిగి మళ్ళీ లేవాలని బుద్ధి పుట్టిదు. అందు కనే నాయకుడు లేచి నిలువబడవలయునని, శాస్త్రకారుడు విధించినాడు. నాయిక కూడా లేచి నిలువబడి అతనిని కోసంగా చూచి, ద్వారబంధము వైపునకు నడిచి గడసరి అవ తల చతికిల బడవలెను అని వ్రాసినాడు. ఈ ప్రకరణను ద్వార గమన ప్రకరణ అన్నాడు శాస్త్రకారుడు.

అప్పుడు నాయకుడు ఆమెను శాంత పరచి లోనికి తీసి కొని రమ్మని దూతికను నియోగించాలె. ఈ దూత్యము వల ననే భార్య భర్తలకు సమాధానం కుదరవలెను గాని మరో విధంగా కుదరకూడదు.

ఈ దూతికను పంపడము నిజంగా లేనిపోని బెడదే ! కాని ఏమి చేస్తాము ! తప్పదు !

ఈ దూత్యము నడుపవలసింది ఎవరూ అని మళ్ళా ప్రశ్న ! నటి, దాసి, పొరుగింటి ఆవిడ, బాలసన్యాసి, తాంబూ

* Stand on అన్నప్పుడు స్టాండు అంటానికి వీల్లేదని భమిడిపాటి అన్న గారి సిద్ధాంతము.

లిక, గాంధిక స్త్రీ, చాకిత మొదలైనవారు, ఈ పనికి పనికి వస్తారని శాస్త్ర ప్రవచనము.

ఈ దూతిక నాయక దగ్గరకు వెళ్లి “అమ్మా, ఏదో పొరపాటు అయిపోయింది. అయ్యగారు తమ పాదాలమీద పడ్డా కూడా! ఇంకా మీరు శాంతించక పోవడము బాగుండ లేదు ఇక రండి. అయ్యగారితో సంతోషంగా మాట్లాడండి” అని ఏదో ఈ ధోరణిలో కొన్ని మాటలు అనాలె.

అయితే ఇక్కడ ఓ చిన్న ఇబ్బందిని మనము గుర్తించ వలసి ఉన్నది. ఆ అర్ధరాత్రివేళ మనకు దూతిక ఎక్కడనుంచి వస్తుందీ అని! “నా భార్య ప్రణయ కలహం పట్టింది, అమ్మమ్మ మీరొచ్చి దూత్యం నడుపవలసిందని” ఎవరిని బతిమిలాడితే ఎవరోస్తారు ఆ వేళప్పుడూ!

చాకలిది ఈ దూత్యానికి పనికివస్తుంది కాబట్టి, దాన్ని ఆ వేళకు వచ్చి సిద్ధంగా ఉండమని ముందుగానే చెప్పి ఉంచాలె.

ఈ దూత్యమువలన నాయక మెత్తపడి సుముఖమై, శయ్యామందిరంలోకి వచ్చి అద్దానికి ఎదురుగా నిలువబడి, ముంగురులు పటుట నవరించుకొని, ఆ తరువాత జరుగవలసిన కార్యక్రమానికి సిద్ధం కావాలె.

కోపంలో ఉన్న స్త్రీ తెల్లచీర గట్ట వలయునని శాస్త్రము. ఇంతవరకు ఆమె ధౌత వస్త్రమునే ధరించి ఉంటుంది. ఇప్పుడు ఆమె పక్కగదిలోనికో తెరచాటునకో వెళ్లి మంచి ఆకుపచ్చ జరీచీర కట్టుకొని, నకలాధరణములను

ధరించి, ముసిముసి నవ్వులు నవ్వుతూ శయ్యాగారమును
మళ్ళీ ప్రవేశిస్తుంది.

ఇంతటిలో ప్రణయకలహం పూర్తి అయినట్లే కాని,
కొందఱు అలంకారికులు ఇంకా మరి రెండు విషయములు
కూడా చెప్పినారు.

శ్రమపడి ప్రణయకలహాన్ని శాస్త్రీయంగా ఇక్కడ
దాకా లాక్కొచ్చి, ఇక ఒకటి రెండు ప్రక్రియలలో మనము
లోభించడము భావ్యము కాదు. అవికూడా జరుపుటయే
ఉత్తమం.

ఈ ♦ సంభోగ శృంగార క్రీడ ఏవిధంగా పర్యవసించ వలెను అనే విషయంలోకి వచ్చాము.

భార్యా భర్తలు ఇద్దరు నిలువుటద్దానికి ఎదురుగా నిలువబడి ఒకరినొకరు చూచుకొని, నవ్వుకొని తదుపరి ఆలింగనము చేసుకొంటే, ఈ కలహం క్రమ పద్ధతిని నడిచి సమాప్తి నొందివట్లే అని శాస్త్రకారుడు అన్నాడు.

ఇక్కడ ఓ చిన్న ఇబ్బంది వచ్చింది. అంతవరకు ఎంతో కోపాన్ని పట్టి, ఇంత గ్రంథం నడిపిన మనిషి, ఈ స్థితిలో చటుక్కున మెత్తపడి, భర్త పరిష్కారంలోకి జారి ఊరుకొంటుందా అని !

ఊరుకొంటే ఏ ఇబ్బందీ లేదు. ఊరుకోక ఇంకా బెట్టు చేస్తే అప్పుడు ఏమి చేయాలా అన్నది ప్రశ్నేగా !

శాస్త్రమన్నప్పుడు అన్ని విషయాలు చక్కగా చర్చించి సాధక బాధకాలు అన్నీ గుర్తించి అన్నిటికీ అన్నీ చెప్పాలిగాని, ఇంతవరకు ప్రేయసీ, ప్రియులను క్రమమార్గాన నడిపించుకొనివచ్చి అమాంతం ఈ స్థితిలో వాళ్ళను వదిలేసి మీ తిప్పలు మీరు పడండని అనడము న్యాయమూకాదు. శాస్త్రవేత్త చేయవలసిన పని కాదు. అందుకని ఒకవేళ

* నెను దీనిని విప్రలంభ శృంగారమూ అంటే జమచిగ్గికర్మ, కాదు, ఇది సంభోగ శృంగారము అన్నాడు. సరే అని ఒప్పుకున్నాను.

ప్రేయసి మూర్ఖతతో ఆలింగన ప్రక్రియకు అంగీకరించకపోతే నిమి చెయ్యూలో చెప్తున్నాను.

ముందుగానే ఆమెను కాగలించుకొనుటకు ప్రయత్నము చేయకూడదు. ఆమె ఉన్న ప్రదేశంలో ఏదో పని మీద అటూ ఇటూ పోతూ ఉన్నట్లు నటించి, తన దేహమును ఆమెకు తగులునట్లు చేయాలె. ఆమెకు ఏదో ఒక రకమైన గగుర్పాటు కలుగుతుంది. ఈ సనికి స్పృష్టకము అని పేరు.

ఈ స్పృష్టక క్రియ జరిగిన తరువాత విధకము అని పిలువబడే ప్రక్రియ జరుపవలెను. నాయకుడు వెనుకగా వెళ్లి నాయికను సమీపించి “వద్దు వద్దు” అంటూ ఉన్నా వినిపించుకోకుండా ఆమెను బలంగా కాగలించుకోవాలె. దాని తరువాత లతావేష్టి కాలింగనము, వృక్షాధి రూఢకాలింగనము, క్షీరజల కాలింగనము అనే కాగలంతలన్నీ వరుసగా క్రమము తప్పకుండా జరిపి, చివరకు అంతకు పూర్వమే రచింపబడి యున్న రమణీయమైన శయ్యపై విశ్రాంతి తీసుకొనుటకై ప్రియురాలిని శయనింపజేసి ఆమె దిండుపై తన తల పెట్టుకొంటానికి కాస్త చోటు ఇయ్యవలసిందిగా ప్రియుడు ప్రేయసిని కోరడముతో ఈ ప్రణయకలహం సమాప్తి అవుతుంది.

ఇంతవరకు వ్రాసి పుస్తకం పూర్తి అయింది అనుకొని మరొకసారి శాస్త్ర గ్రంథాలు తిరగవేయ బూనేసరికి కొంప మునిగిపోయేటంతటి ప్రమాదం జరిగిందని గుర్తించాను.

ఏమిటంటే అది ప్రియురాలును ముందు చుంబనము చేసి ఆ తరువాత ఆలింగనము చేయాలట ! ముందే ఆలింగన జరిగిందో ప్రణయకలహం ధ్వంసం అయిపోయినట్లే ! కాబట్టి

ప్రణయ కలహం జరిపేవారు ఈ విషయం కాస్త జ్ఞాపకం ఉంచుకొనవలయును.

ఈ కథ అంతా నేను చదువగా విన్న ఒక కుఱ్ఱవాడు ముద్దుపెట్టుకో మన్నారు కదా ఎక్కడ ముద్దు పెట్టుకోవాలో ఆసంగతికూడా చెప్పండి బాబూ అన్నాడు.

అదేమీ కష్టమైన విషయమూ కాదు. శాస్త్రకారుని ధర్మమూ అని ఈ విషయంలో అన్ని వివరాలూ వ్రాయబడి ఉన్నవి. నుదురు, ముంగురులు, కపోలములు, కండ్లు, మెడ, వక్షము, హస్తములు, పాదములు ఇవన్నీ చుంబన క్రియకు అనువైన సీమలే. మొత్తంమీద పదకొండు స్థానాలలో చుంబనక్రియ జరుపవచ్చుననీ, ప్రధానంగా అధరోష్ఠము చుంబనక్రియకు ఉచిత స్థానమని, వాత్స్యాయన మహర్షి పేర్కొని యున్నాడు.

ఆలింగన విషయంలో మనకు కలిగిన సందేహమే ఇక్కడా కలుగుతుంది. కోపం పట్టి అప్పుడప్పుడే కాస్త శాంతిస్తూ వున్న స్త్రీని చటుక్కున ముద్దు పెట్టుకోవడం సాధ్యమూ అని! శాస్త్రకారునికి కూడా ఈ సందేహమే కలిగి దానికి సమాధానం కూడా చెప్పినాడు.

ప్రేయసిని పరుపు పైన పడుకోబెట్టిన తరువాత గదా, ఈ ఆలింగనమైన చుంబనమైన జరుగ వలసినది. ప్రణయ కలహం నడుపుట వలన నాయక చాలా అలసిపోయి పడుకో వడముతోనే నిద్రపోతుండనీ, ఆ సమయంలో చప్పుడు చేయకుండా ఆమె పైకి వంగి ముద్దు పెట్టుకోవడము వలన వచ్చిన ప్రమాదం ఏమీ లేదనీ, సువర్ణ నాథుడు హామీ యిచ్చి

యున్నాడు. ఆమె మంచి నిద్రలో ఉన్నప్పుడు పెట్టుకొన్న ముద్దుకు ప్రాతి బోధికమని పేరు.

ఆమె చప్పున నిద్రలేచి, ఏమంటుందో వ్యవహారం మళ్ళీ మొదటి కొస్తుందే అని భయపడే వాళ్లు దీపపు వెలుగులో గోడపైబడ్డ ఆమె నీడను ముద్దు పెట్టుకొని, ఆమెవారి స్పృష్టక క్రియ జరుపవలెను అని సువర్ణ నాథుడే వ్రాశాడు. దీనికి ఛాయా చుంబన మని పేరు.

ప్రణయ కలహం అంటే ఇంత గ్రంథం జరుపవలసి ఉన్నది. ఈ విషయం జ్ఞాపకం ఉంచుకొని దిగండి, ఎవరైనా ఈ వ్యవహారంలోకి దిగ దల్చుకొంటే !

మునిమాణిక్యం నరసింహరావు గారి

: రచనలు :

	రు నుప్రై
ప్రణయ కలహం	0 75
గాలిపిల్లలు	0 50
గృహప్రవేశం	1 25
ఇంటావిడతొ పోట్లాట	1 25
అప్పలు - చేయడం - తీర్చడం	0 75
మాటనేర్పరి తనం	1 25
కాంతయ్యగారి శీతయ్య	0 75

: వివరాలు :

కవి తా పబ్లికేషన్స్
విజయవాడ-2.